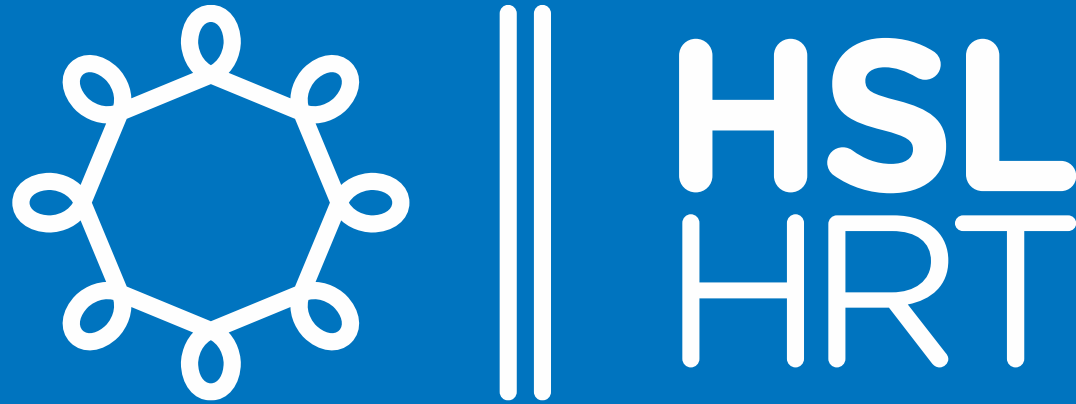

Yhteenveto Esteettömyys ja saavutettavuus
liikennejärjestelmäsuunnittelussa -työpajasta

Yhteenveto Esteettömyys ja saavutettavuus liikennejärjestelmäsunnittelussa -työpajasta

- Seuraaville dioille on koottu tiivistys kunkin teemapaketin ryhmätyöskentelyssä saaduista kommenteista sekä loppuun muutama kommentti yhteisistä keskusteluista.
- Teemapakettien tiivistyksen alussa on ryhmän valinnat paketin tärkeimmiksi toimenpiteiksi. Tärkeimpiä toimenpiteitä sai valita enintään kolme kun koko paketin koko oli kuusi tai seitsemän toimenpidettä.
- Lisäksi teemapakettien dioille on koottu yhteenvetoa toimenpiteiden kommenteista.
- Kaikkien toimenpiteiden osalta ei oltu kirjattu kommentteja.

Parannetaan joukkoliikenneyhteyksiä sosiaali- ja terveystalviuihin
Kutsujoukkoliikenne osana matkaketuja
Rakentamisen aikaiset liikennejärjestelyt kuntoon

- Osallistujat pitivät tärkeänä joukkoliikenneyhteyksien parantamista sosiaali- ja terveystalviuihin. Talviuihin pääsyn tulee toimia yli hyvinvointialue-, kunta- ja joukkoliikenneviranomaisrajojen niin, etteivät rajat näy asiakkaalle. Keskustelussa tuotiin esiin tiettyjä puutteellisia yhteysvälejä sekä vanhustalviuiden ja erikoissairaanhoidon hajautumista ympäri seutua.
- Myös kutsujoukkoliikenteen kehittäminen osana matkaketuja koettiin tärkeäksi. Kutsujoukkoliikenteen nähtiin palvelevan hyvin erityisesti toimimisesteisiä matkustajia. Talviun joustavuus, pääsy lähelle ulko-ovea ja ihmisen tarjoama apu koettiin tärkeiksi, kun taas samat asiat nähtiin haasteiksi tavallisella bussilla kulkemisessa. Robottibussien mahdollisuuksia voisi selvittää täydentävänä ratkaisuna ja toisaalta täydentää talviuliikenteellä.
- Nopeat runkobussiyhteydet nähtiin tarpeellisina erityisesti alueilla, joilla raideliikennettä ei ole. Bussilla liikkumisen yhteydessä tulisi huomioda esteetön kalusto ja liikkumisympäristö ja että kaikki ovat ehtineet istumaan ennen liikkeellelähtöä.
- Kimppakyytejä ei nähty toimivana järjestelmänä.
- Rakentamisen aikaiset liikennejärjestelyt nostettiin lisäksi omaksi tärkeäksi kehittämiskohteekseen ja niistä kuvattiin aiheutuvat pitkäaikaista haittaa liikkumiselle: tiedon on oltava ennakoivaa, oikeaa ja eri toimijoiden toiminnan yhteensovitettua.

Joukkoliikenteen käytettävyys ja houkuttelevuus

Joukkoliikenteen häiriönhallinnan kehittäminen
Joukkoliikenteen ymmärrettävyys
Turvattomat tilanteet joukkoliikenteessä

- Matkustamisen häiriönhallinnan merkitystä korostettiin, erityisesti niiden matkustajien kohdalle, joille ennakkoimattomat tilanteet voivat olla erityisen haastavia. Pelkkä sovelluspohjainen tieto ei riitä kaikille: opasteiden, näyttöjen ja automaattien tulee olla selkeitä, riittävän suuria, oikealla korkeudella ja sisältöjen myös kuunneltavissa. Tiedon pitäisi tulla mahdollisimman nopeasti ja kohdennettuna omalle reitille, jotta välttyy tietotulvalta. Lisäksi kuvattiin, ettei kaikkiin kulkuvälineisiin ole mahdollista päästä eri apuvälineiden kanssa ja tuotiin esiin haasteita sovellusten ja lippuautomaattien käytössä ja henkilökunnan vähäisyyttä.
- Joukkoliikenteen ymmärrettävyyden lisäämiseksi kohdennetusta ohjauksesta voitaisiin hyötyä laajemminkin. Erityisesti toivottiin, että toimintarajoitteen omaava aikuinen tai lapsi voisi harjoitella matkustamista esimerkiksi jonkin harjoitteluajan turvin.
- Turvallisuuden osalta nousivat esiin avunsaannin mahdollisuus, erityisesti pitkillä pysäkkiväleillä. Toivottiin enemmän tapoja saada konduktööri paikalle. VR:n junissa pyörätuolipaikkojen ja lapsille suunnattujen ympäristöjen läheisyys kuvattiin haasteeksi: pyörätuolipaikat täyttyvät lastenvaunuista ja äänekkäämpi aistiympäristö voi haastaa jos liikkumisesteen lisäksi on muita toimintarajoitteita.
- Lippu- ja maksujärjestelmien osalta eri lipputyypit ja hinnoittelu herättivät keskustelua, asemien hissien toimintakuntoa ja penkkien saatavuutta korostettiin ja liityntäpysäköinnin ohjeita kuvattiin sekaviksi.
- Toimenpiteiden ulkopuolelta nousi esiin vammaispalveluiden taksikyytien aluerajoihin ja maksuihin liittyvä kehittämistarve, jotta sote-palveluiden ja asemien saavutettavuus paranisi.

Kävely ja pyöräily

Talvikunnossapito
Tärkeimpien kävelyreittien kehittäminen
Tilapäiset järjestelyt

- Talvikunnossapidon puutteet rajoittavat normaalia elämää. Hyvä reittiverkko ei ole käytännössä saavutettava, jos väyliä ei aurata, hiekoiteta tai muuten hoideta. Talvi voi rajoittaa itsenäistä liikkumista pitkänkin aikaa.
- Tärkeimpien kävelyreittien kehittämisen koettiin edistävän sujuvaa ja turvallista liikkumista. Kävelijöiden erottelua muista liikkumismuodoista korostettiin. Lisäksi suojateiden lisäämistä pyöräteille ja toisaalta asennevaikuttamista liittyen suojatiekäyttäytymiseen ja erilaisten liikkujien huomioimiseen ehdotettiin. Myös skuutteihin liittyviä turvallisuushaasteita korostettiin, mm. niiden korkeita nopeuksia, hiljaista kulkemista ja pysäköimistä väylille.
- Työmaiden ja muiden tilapäisten järjestelyjen vaikutukset ovat merkittäviä, koska kiertoreitit voivat olla pitkiä ja kokonaan käyttökelvottomia osalle liikkujista. Tilapäiset järjestelyt tulee suunnitella esteettömiksi, turvallisiksi ja selkeästi opastetuiksi. Toivottiin työmaiden haittojen vähentämistä ja töiden niputtamista.
- Kommenteissa toivottiin pyöräilijöiden erottelua kävelijöistä, pyöräteiden riittävää leveyttä sekä pyörä- ja kävelyteille ja julkisiin tiloihin päällysteitä ja pintoja, jotka eivät ole liukkaita. Eri reiteille toivottiin myös laajasti hyvää valaistusta. Lisäksi kuvattiin haasteita asemaympäristöjen kävely- ja pyöräilyreiteissä kuten lujaa liikkuvat pyörät ja opasteiden saavutettavuus ja ajantasaisuus.

Esteettömyys ja yhdenvertaisuus

Esteettömien ratkaisujen kapasiteetti
Käyttäjäymmärrys suunnitteluprosessissa
Vähimmäisvaatimukset liikennevälineille ja -palveluille

- Esteettömien ratkaisujen kapasiteettiin liittyen korostettiin esteettömyyden ensisijaisuutta jo suunnitteluvaiheessa, ei jälkeenpäin lisättäviä esteettömyyskorjauksia. Parannettavaa tuotiin esiin huollon, talvikunnossapidon ja bussipysäkkien esteettömyydessä. Lisäksi toivottiin esteettömien vaihtojen takaamista ja erityisryhmien kohtaamiskoulutusta asiakaspalvelijoille.
- Käyttäjäymmärryksen keräämisen ei pitäisi olla kertajuttu vaan mukana koko suunnitteluprosessin ajan. Käyttäjiä toivottiin mukaan jo hankesuunnitelmaan ja käyttäjien lisäksi myös kuskien näkökulmien kuulemista. Nykyisellään myös jälkiseuranta puuttuu.
- Vähimmäisvaatimukset liikennevälineille ja –palveluille –toimenpiteen suhteen tuotiin esiin, että matkustajan pitäisi voida luottaa tiettyyn tasoon ja tulisi pyrkiä parempaan kuin minimitasoon. Kuljettajien esteettömyyskoulutusta toivottiin koko alueelle kaikkien liikennevälineiden kuljettajille.
- Erikoiskaupunkipyöriä ei koettu hyväksi toimenpiteeksi vaan jopa vaaranpaikaksi.
- Esteettömyyden korostettiin hyödyttävän kaikkia ja sen tulisi olla matkaketjun osalta niin kokonaisvaltaista ja itsestäänselvää, että lopulta tarvitsisi ilmoittaa (esim. Reittioppaassa) pikemminkin esetelliset kuin esteettömät paikat.
- Evakuointitilanteissa poistuminen pitää mahdollistaa kaikille ja evakuointitilanteiden selkeyttämistä toivottiin.
- Sote-kohteiden yhteydessä mainittiin olennaisena talvikunnossapito ja tuotiin esiin HSL:n vähäiset vaikutusmahdollisuudet.

Taloudelliset ja sääntelykeinot

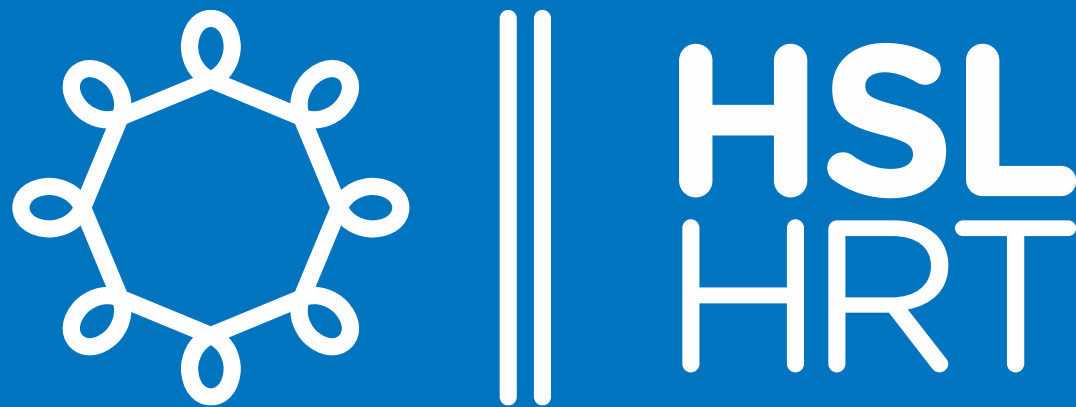
Lippujärjestelmien ja hinnoittelun kehittäminen sekä joukkoliikenteen lipunhintojen säilyttäminen kilpailukykyisenä (HSL-liikenteessä)

Automaattisen liikennevalvonnan laajentaminen

Mikromobiliteetin (ml. sähköpotkulaudat) ohjauksen yhdenmukaistaminen Helsingin seudulla

- Lippujärjestelmiin ja hinnoitteluun liittyvän toimenpiteen yhteydessä toivottiin alennuslippujen (erityisesti kertalippujen) järkevöittämistä ja maksuvaihtoehtojen lisäämistä. Kommenteissa tuotiin esiin, ettei kaikilla ole varaa HSL-lippuihin, mikä voi johtaa vain kela-kyytien käyttöön ja vaikuttaa esim. syrjäytymiseen. Pyörätuolimatkustamisen maksuttomuus koettiin hyvänä ja sen säilymistä toivottiin.
- Automaattisen liikennevalvonnan laajentaminen nähtiin erittäin kannatettavana toimena ja sen kuvattiin parantavan liikenneturvallisuutta. Kommentoitiin, että kameroista voisi ilmoittaa vähemmän.
- Mikromobiliteetin samat säännöt seudulle nähtiin hyväksi toimenpiteeksi, vaikka positiivista kehitystä on ollut jo havaittavissa. Toimenpide koettiin hyväksi, koska se parantaa etenkin haavoittuvien ryhmien turvallisuutta ja vähentää jalankulkureittien tukkeutumista. Potkulautoihin toivottiin myös varoitusääntä niiden hiljaisuuden vuoksi.
- Tiemaksuissa ja Helsingin ydinkeskustan ympäristövyöhykkeessä nähtiin haasteita ja potentiaalia. Niiden nähtiin mahdollisesti vähentävän liikkumista, ja tiettyjen ryhmien maksuttomuutta tai huomioimista toivottiin.
- Maksullisilla pysäköintialueilla kuvattiin olevan suuri vaikutus liikkumiskäyttäytymiseen, ja mm. jalankulkijoiden turvallisuuden koettiin paranevan. Kommenteissa toivottiin liikuntarajoitteisten ja muiden haavoittuvien ryhmien huomioimista parkkipaikkojen saatavuudessa ja hinnoittelussa ja tuotiin esiin, ettei joillakin ole mahdollisuutta liikkua muulla kuin autolla.

- Jotkin teemat nousivat erityisen vahvasti esiin yhteisessä keskustelussa.
 - Yksi keskeinen viesti oli, että esteettömyyttä on tärkeää tarkastella koko matkaketjun ajalta, ovelta ovelle.
 - Sosiaali- ja terveystieteisiin pääsyn tulee olla sujuvaa yli toimija- ja aluerajojen.
 - Myös häiriö- ja poikkeustilanteiden merkitys korostui, niihin liittyvät toimenpiteet nostettiin kolmessa ryhmässä tärkeimpien joukkoon.

Lämmin kiitos arvokkaista kokemuksista, havainnoista ja kehittämisehdotuksista.